

cap. *Si evangelica* 13, dist. 1, cap. *Quia circa* 22, De privileg. l. *Præter* 20, § *Ail prætor*, ff. *De novi operis nuntiat.*, cum similibus: et ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus. L. *Non distinguemus* 32, ff. *De recept. arbit.*, l. *De pretio* 8, ff. *De publiciana in rem action.*, l. *Præses* 3, ff. *De officio præsid.*

(114. Compaternitas prohibita fratribus Minoribus ex vi Regulæ, est solum illa, quæ contrahitur in tenendo suscipientem sacramentum, præsertim baptismi, et non ipsum ministrando. Et ratio est quia hæc solum scandalum generare potest, ut in præcepto Regulæ continetur; ubi autem, ut in ministrando sacramentum, cessat causa, et finis legis, nempe occasio scandali, cessat ex vi Regulæ ipsa lex. C. *Cum cessante* 60, De appellat., l. *Cum ancillam* 6, cod. *De condit. ob causam*. Tum quia generaliter et proprie tales compatres dicuntur solum tenentes suscipientem sacramentum, non autem ipsum ministrantes. Et sic expresse declaravit capitulum generale Mecliniense, anno 1499, et habetur in Tabul. vic. gen., ibi: « Prohibeatur ne fratres fiant compatres virorum vel mulierum, etc., intelligendum est quoad elevationem de fonte baptismatis, non quoad baptizatiōnem; » sic refert et tenet Corduba, *loc. cit.*, ubi recte cum aliis ibi allegatis Regulæ expositoribus, docet quod ad tenendum seu levandum de fonte baptismatis prohibetur Fratribus Minoribus, nedum jure communi, sed etiam ex vi Regulæ. Quoad ministrandum vero baptismum prohibetur ipsis, sicuti et omnibus aliis regularibus solum jure ecclesiastico communi, capit. *Placuit* 8, caus. 16, quæst. 1, ibi: « Neque filium de baptismo accipere, neque baptizare; » et ex vi Regulæ prohiberi fratribus solam compaternitatem ex susceptione prolis de sacro baptismatis fonte, tenet expresse Marchant., in *cit.* cap. 11 *Regulæ quæst. et conclus. unica*, et alii expositores.

(115. Nec valet dicere quod inter casus, ratione quorum Fratres Minores a loco recedere possunt, referunt antiqui expositores, esse, si in ipso loco obligentur fratres ad baptizandos pueros, adeoque eis prohibetur ex vi Regulæ etiam baptismum ministrare. Non valet, inquam, quia iste casus, ut explicat Marchant., l. c., referendus est ad locum, ubi sine Apostolica dispensatione adest cura animarum, et obligatio baptizandi ex officio, non autem ex charitate aut ex vi compaternitatis; ex lege enim charitatis in casu necessitatis articuli mortis probabiliter imminenti puero, si nullus alius, qui legitime posset et vellet ipsum baptizare, nedum alii regulares, sed et ipsi Fratres Minores, non solum licite possent, sed imo tenerentur ipsum baptizare, quia lex charitatis jubet in tali casu providere de remedio ad salutem æternam omnino necessario, quale est baptismus; et contra hoc nullum jus præcipere potest, cum necessitas non habeat, nec recognoscere legem, capit. *Quoniam* 13, caus. 1, quæst. 7, capit.

Sicut 11, De consecrat., dist. 1, cap. *Omnes* 1, De fer., cap. *Consulisti* 3, De celebrat. missar., cap. *Concilium* 2, De observant. jejuni., cap. *Quod non est licitum* 4, De regul. jur. Et tenent expresse Cordub., *loc. cit.*, cum Hugone et Pisano ibi allegatis, et alii passim; prohibitio enim de non baptizando intelligi debet extra casum similis necessitatis.

(116. Fratres Minores electi ad curam animarum, aliique ad id subdelegati in conventibus, ubi ex dispensatione Apostolica adest parochia, possunt licite, sicuti et alii regulares similiter electi seu subdelegati, baptizare; quia Summus Pontifex, qui est super jus positivum ecclesiasticum, cap. *Proposuit* 4, De concessione præbendæ, concedendo parochiam, concedere intelligitur omne id quod ad officium parochiale spectat; concessio enim sine, etiam media, quibus ad eum pervenitur concessa intelliguntur. Cap. *Præterea* 5, c. *Prudentiam* 21, et cap. *Suspicionis* 39, De officio delegat., l. *Cui jurisdictio* 2, ff. *De jurisdict.*, cum similibus, et ubi majus conceditur, minus concessum esse videtur, cap. *Ex parte* 27, De decimis, et cui licet quod est plus, licet utique quod est minus. Cap. *Cui licet* 53, De reg. jur. in 6. l. *Non debet* 21, ff. *De reg. jur.*

(117. Non possunt tamen nec ibi, nec alibi levare de sacro fonte infantes, seu fieri compatres, in tenendo suscipientem sacramentum, etiam si non oriatur aliquando scandalum, et de hoc constet quia, licet causa, propter quam fit prohibitio, cesset in casu particulari, et quoad aliquem pro tunc, manet tamen in generali, et simpliciter quoad alios, et quoad se, quia leges adaptantur ad ea, quæ ut plurimum contingunt, non autem ad illa, quæ raro accidunt, et ab accidentalibus casibus dependent, ad text. in authent. *Ut sine prohibitione matres*, in l. *Ex his* 4, et in l. *Num ad ea*, ff. *De legibus*, cum similibus. Et ideo simpliciter manet et ipsum præceptum obligans etiam pro tunc, ut est communis regula doctorum in omnibus similibus præceptis; atque sic debet intelligi caput, quod, cessante causa, cessat effectus præcepti, cap. *Cum cessante* 60, De appellat., quando scilicet causa cessat omnino secundum quid, et simpliciter, ac generaliter, ut explicant Richard., in 4, dist. 4; Sylvester., verb. *Furtum*, quæst. 15; Corduba, *loc. citat.*, et alii, et sic servat praxis, et communis consuetudo, quæ est optima legum interpret., cap. *Dilectus* 8, De consuetud., et l. *Si de interpretatione*, 37, ff. *De legibus*.

(118. Sub dicta prohibitione non comprehenditur regularis quicumque factus episcopus. Sic expresse Glossa communiter recepta in cap. *Statutum* 1, caus. 18, quæst. 1, verb. *Absolvit*, ibi: « Item potest sibi facere commatres, quod prius non licuit, exemplo Gregorii, qui prius monachus factus est, et postea cum esset diaconus cardinalis compater Mauriti imperatoris factus est. » Henno, t. II, tract. *De baptismo*, disp. 5, q. 2, concl. 2, resol. 4, et alii passim. Et ratio

est quia episcopus regularis a die suæ confirmationis et assumptionis ad episcopatum, exceptis votis essentialibus, liberatur ab aliis obligationibus suæ regulæ, ut habetur ex *cit.* cap. *Statutum* 1, caus. 18, q. 1, et tenent communiter doctores, ut dictum fuit sub verb. *Episcopus*, art. 7, n. 1 et 2.

(119. Regularibus licet invitare populum ad faciendâ officia pro animabus purgatorii in eorum Ecclesia. Sac. cong. Concil., in *Volaterrana*, 16 Mart. 1726, ad 9 dub.

(120. Regulares possunt impediri, quominus in Ecclesia intra limites parocciæ erecta missas canant, licet vocati a prioribus et officialibus laicis dictæ Ecclesiæ. Sac. cong. Concil., in *Valven. seu Sulmonen.*, 10 Mart. 1727, ad 3 dub.

(121. Regulares ad ordines promovendi, præter litteras obedientiales sui superioris, non tenentur exhibere ordinario fidem sui baptismatis ad docendum de legitima ætate, dummodo in litteris obedientialibus exprimat ætas. Sac. congregatio Concil., in *Brixien.*, 12 Decembris 1733, ad 2 dub.

(122. Additur attendenda ad rem constitutio Benedicti XIII, incip. *Postulat*, edita 7 Martii 1725 in qua interdicitur regularibus omnibus ad dignitates ecclesiasticas promotis, ne aliquid, seu ulla bona extra cœnobia secum asportare audeant; et insuper admittitur superioribus ordinum facultas concedendi promotis eisdem ad tempus usum librorum, aliorumque, sub pœna suspensionis a divinis eo ipso incurrenda, reservata Papæ privative quoad alios; revocanturque prædecessorum Pontificum facultates cuicumque ordini ad id concessæ.

(123. Regulares parochi aut vicarii curati missam parochialem applicare debent pro populo diebus festis, Bened. XIV, constit. 103, incip. *Cum semper*, § 4. (124. Regulares parochi tenentur recipere in propriis ecclesiis et domibus missionarios ab episcopo missos ante visitationem pastorem. Idem constituit. 109, incip. *Firmandis*.

(125. Regulares superiores parochum regularem corrigere possunt, *ibid.*, § 10. Atque etiam ab animarum cura removere absque consensu episcopi, *ibid.*, § 11. Nullam vero jurisdictionem habent in subditos parochiæ sæculares, *ibid.*, § 12.

(126. Regularis S. Officii consultor nequit a superioribus regularibus sine causa et inconsulta congregatione sacræ inquisitionis a loco removeri. Bened. XIV, constit. incip. *Ad supremum*, § 33. (127. Regularibus missionariis in Angliam ablegatis unus superior est præficiendus, qui eos visitet et corrigat. Idem constituit., incip. *Apostolicum ministerium*, § 19. Elapso sexennio, debent iidem ad regiones catholicas, et proprii Instituti claustra redire; tres menses in eisdem manere, ac quindecim dies spiritualibus exercitiis vacare. *Ibid.*, § 22. Indulgentias suis ordinibus peculiariter concessas publicare prohibentur; dignis enim de causis in Anglia Indulgentiæ regularibus ad communicandum, sive publicandum concessæ suspenduntur, et vicariis Apostolicis

delegatur largitio Indulgentiæ quater in anno. *Ibid.*

(128. Accipientes munera a regularibus, exceptis rerum medicinalium, seu devotionis muneribus, ultra valorem decem scutorum monetæ nequeunt absolvi a summo Pœnitentiario, nisi prius facta restitutione, vel si eam de præsentibus nequeant adimplere, cum obligatione eamdem quam primum poterunt faciendi. (129. Qui vero infra prædictum valorem ejusmodi munera acceperint, eos injuncta arbitrio ipsius majoris pœnitentarii seu confessarii per eum eligendi elemosyna, quæ in beneficium religionis seu conventus, cui de jure faciendâ esset restitutio, si caute fieri possit, erogetur, absolvere, seu absolvi mandare possit. Idem, constituit. 115, incip. *Pastor bonus*, § 26.

(130. Regulares, quibus a Sancta Sede concessa est facultas impertiendi benedictionem super populum cum indulgentia plenaria, quo ritu id facere debeant? Vide tom. I ad verb. *Benedictio*. (131. Regulares superiores quid præstare debeant in deputandis confessariis extraordinariis pro monialibus sibi subjectis. Vide tom. II, verb. *Confessarius*.

(132. Regulares quoad ordines recipiendos, vide tom. V, verb. *Ordinare*, *Ordo*, art. 3. Regulares quoad reclamandum contra validitatem professionis, vide supra ad verb. *Regularis Professio*.

(133. Regularibus non conceditur translatio, nisi ad ordines, in quibus viget claustralis et regularis observantia. Idem, tom. II, constituit. 7, incip. *Pontificia*. (134. Regularibus ab ordine laxiore ad strictiorem transferri cupientibus, an et quomodo convenire necesse sit inter utriusque ordinis superiores, in jure cautum non reperitur; (135. sed hodierna praxis est, per quam omnes hujus generis controversiæ, et morarum prolixitates devitantur, ut religiosi viri, qui a laxiori ad strictiorem ordinem transire cupiunt, postquam voluntatis suæ causas coram competentibus Apostolicæ Sedis tribunalibus exposuerint atque probaverint, haud ægre a Romano Pontifice indulgeantur opportune facultates, in quibus derogatio super consensu superioris ordinis laxioris includitur. Idem constituit. 25, incip. *Ex quo*.

(136. Regulares quicumque, ne per modicum quidem tempus, nec ulla occasione possunt ad alloquendas moniales sine episcopi licentia accedere sine gravi culpa. Idem, *De synodo diocæs.*, lib. VII, cap. 41, n. 7, ex variis Pontificiis constitutionibus, et sacrarum congregationum decretis, quæ congesta habentur apud diocesanam synodum Pisanam 1708, et in appendic. ad synodum diocesanam Lucanam habitam ab episcopo Colloredo 1736, et a me jam relatâ supra, verb. *Moniales*, art. 2, a n. 12 ad 21. Vide *ibi*.

(137. Prælati regulares privilegium post concilium Tridentinum habentes, possunt suos subditos ab interstitiorum lege ad ordines suscipiendos dispensare. Idem, *ibid.*

lib. vii, cap. 42, n. 6, ubi refert quod, cum episcopus Mindensis in sua synodali constitutione 8, expresse denunciasset, se nulli, sive sæcularium, sive regularium ordines collaturum, qui non servasset temporum interstitia a concilio Tridentino præscripta, a quibus, an quempiam absolvendum Ecclesiæ necessitas, aut utilitas, exposceret; id non a prælato regulari, sed a se fore dijudicandum, delata causa ad sacram congregationem Concilii, ipsa sub die 24 Augusti 1686, rescripsit, dictam constitutionem synodalem Mindensem « esse reformandam quoad eos regulares, qui habent privilegium concessum post Tridentinum. » (138. An, quando et quomodo possint, vel non, prælati regulares suos subditos in una diocesi morantes, dimittere ordinandos in aliam? Vide tom. V, verb. ORDO, art. 3, n. 74 et seqq.)

(139. Quid præstare debeant regularium superiores ad tollendam ignorantiam laicorum in religionibus professorum, ex præscripto sac. C. Episcop. et Regul. Vide, supra, verb. DOCTRINA CHRISTIANA, n. 15, 16.)

(140. Si regularis ante professionem habituali morbo delineatur, nec interrogatus vitium suum denuntiet, nisi post professionem, expelli non potest, nisi aliter declaretur in constitutionibus ejusdem ordinis, uti reipsa declaratum est in constitutionibus PP. Capuccinorum, in quibus religio ad retinendum ejusmodi professum minime velle se esse obligatam exprimit. An tunc vero professus non dimissus a religione possit sponte abire, etiam illa repugnante, quæstio est adhuc a sac. congregatione non definita. De synodo diocesis, lib. xiii, cap. 11, § 4, nov. edit.)

(141. Regulares pro apostatis habentur, si sese nulliter professos contententes regularem habitum exuunt, et e claustris discedunt, nec unquam audiuntur causam suam defensuri, nisi postquam redierint ad monasterium. Ita ex Trident., sess. xxv, cap. 19, De regular. Ibidem, § 13.)

(142. Insuper non licet illis, ex inaniter præsumpta necessitate recurrenti ad superiores ordinis, exire extra claustra sine superioris litteris, alioquin apostatarum pœnis per ordinarium loci puniantur. Ex Trident., loco citat., ibid., § 13. Hæc tamen intelligenda sunt quando recurrenti causa non est vera, urgens, et gravioris momenti, ibid., § 14. (143. Vetitum est superioribus regularibus, ne subditis suis facultatem faciant transeundi ad aliam religionem, nisi non dubiis documentis constiterit illis, alterius religionis superiorem paratum esse ad eum recipiendum; atque ita res constitutæ sint, ut transitus iste recta fiat ab una ad aliam religionem. Ita ex decreto sacre congregationis Concilii ab Urbano VIII approbato. Ibid., § 14.)

(144. Transitus iste, etiamsi agatur de apostata transferendo, fieri nequaquam potest ad religionem, in qua regularis observantia non viget; quin nec licet, si religio

illa sit militaris aut hospitalaris, excepto ordine Sancti Joannis de Deo. Ita edixit Benedict. XIII, in constitut. incip. Licet sacra; ibid., § 14.)

(145. Regularis in claustris non degens, si ab illis abscessit non præobtentæ superioris venia, vagaturque, etsi gestet religiosa indumenta, et animum redeundi retineat, debet ab episcopo loci, ubi moratur, in carcerem conjici, et superioribus regularibus consignari, secundum Regulam puniendus, ut ex decreto sac. congregationis Conc. ab Urbano VIII confirmato. Ibid. Hæc tamen vera sunt, nisi aliunde constet regularem illum se subtraxisse ab immoderata severitate superioris localis, ut recurrat ad alium superiorem majorem. Ibid.)

(146. Regulares incorrigibiles expelli possunt ab ordine, quicquid vetera sac. congregationis decreta olim in contrarium statuerint, ut ex novis decretis ejusdem congregationis Concilii firmatur, ibid., § 16.)

(147. Incorrigibilis vero censetur, qui omnibus inustus est improbitatis characteribus in jure canonico ad id designatis. Debet præterea antecedere carceratio sex mensium in pœnitentia et jejuniis, ac tandem sententia provincialis ejusdem provincie, consultis tamen sex aliis ex eadem provincia religiosis designandis in congregatione provinciali, confirmandisque a superiore generali, cui reservata est facultas iterum retractandi eandem causam, et priorem sententiam revocandi. Ita ex novissimis decretis sacre congregationis Concilii, ibidem, § 19.)

(148. In conficiendis incorrigibilitatis processibus valent illi, qui ad normam regularum et consuetudinum ejusdem ordinis formantur. Ibid.)

(149. Lata contra ejectos sententia notificanda est episcopo ordinario loci, non ut de illa cognoscat, sed quia illius jurisdictioni inde subest ejectus, ejusque mandatis obsequi debet. Ita ex decretis sac. congreg., ibid.)

(150. Ita ejecti non possunt induere habitum religionis, sed clericalem adhibeant necesse est. Manent insuper perpetuo suspensi ab exercitio ordinum in religione susceptorum; nec potest ab ordinariis ea pœna relaxari vel moderari. Ita ex decretis sac. congreg., ibid.)

(151. Si vero ex litteris testimonialibus ordinarii constiterit, spem evidentem inesse resipiscentiæ, tunc iterum ad ordinem recipiendi sunt. Ibidem.)

(152. Demum ita ejectus voto castitatis omnimode obstrictus remanet, paupertatis vero, cum quadam moderatione, sicut nec obedientia propria superiori regulari exhibenda ab eo est. Reliqua vero vota in professione ab eo nuncupata, remanent in suspensio. Ita ex DD. Ibidem.)

(153. Ejectus, si provocare vult ab injustitia sententiæ in se lætæ, debet se constituere in carceribus formalibus religionis, ut ex decreto sac. congregat. Concil. lato

die 15 Novembris 1698, constat, ibid., § 31.)

(154. Religiosi tamen Societatis Jesu post tria vota simplicia ab illis emissa exacto probationis tempore ab ordine dimissi non comprehenduntur in decretis de apostatis et ejectis, ut ex responso sac. congr. Concil. Ibid., § 21. Votum castitatis ab aliis emissum, dum permanent in ordine, dirimit matrimonium. Isti, ne celebrare possint, vetantur solummodo, quia carent patrimonio, vel beneficio. Ibid., § 23. Sunt tamen habiles ad beneficia et ministeria ecclesiastica obtinenda. Ibid., § 16. Valent tamen hæc omnia in dimissis ante professionem solemnem. Post illam vero emissam censetur ac alii regulares in ordine ad ejectos. Ibid.)

(155. Vota castitatis, etc., a religiosis laicis Cisterciensibus emissa solemnia sunt, non simplicia, ut ex decreto peculiaris congregationis habitæ coram Benedicto XIV, die 27 Martii 1747, lato constat, ibid., § 28. Vide verb. VOTUM, art. 3, n. 166.)

(156. Si religiosus ob crimen aliquod damnatus sit ad triremes ad certum tempus, num, ea absoluta pœna, recipiendus sit iterum a religione, nondum definitum est a sac. congregatione, quamvis consulta desuper fuerit. Hæc tamen sola sententia damnationis ad triremes etiamsi nondum remigaverint, perpetuo illos infames declarat, adeoque irregulares. Ibid., § 30.)

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(157. Tametsi plura hoc in articulo ab auctore cumulata sint; nihilo tamen minus, et plura addi possent, vel illustrando tradita ab ipso auctore, vel ommissa ab eo supplendo. Angusti vero limites additionum cogunt, ut vix pauca innuamus.)

(158. De laico post patratum delictum effecto regulari, quatuor quæri solent. Primum, an valide sit professus? Secundum, an debeat puniri a superiore regulari? Tertium, an sit standum processui confecto a iudice laico? Quartum demum, an puniri debeat juxta præsentem statum?

(159. Vide autem de his omnibus controvers. 95 et 97, Samminiati, ubi sustinetur valide fuisse professum, et quod ei consecrarium est, debere puniri a superiore regulari, stando tamen processui confecto a iudice laico, et quidem secundum præsentem statum. Et quod caput est, affertur in casu illo consentanea resolutio sac. congr. Immunitatis, edita 19 Januarii 1677.)

(160. De regulari, quando ex necessitate patri, matri, etc., superveniente exire e religione possit, et eis subvenire, non inutilis hic quoque esset inquisitio. At brevitatibus gratia consule, qui de ea late agit Rosignol., De Patr. potest., discept. 3, c. 4, n. 31 et sequent.)

(161. Pariter brevitatibus gratia de regulari, an possit esse testis in testamento, adi Scopp., ad Merlin.; Pignatell., consult. 88, n. 28, tom. II; Sanchez, in Præcept. Decalog., lib. vi, cap. 13, fer. per tot.)

(162. An possit esse procurator in iudicio pro sæculari, de Alexio, observ. 108, ad Capyc. Latr. consult., tom. II; Novar.; in Lucerna Regular., verb. Procurator, n. 4 et 5; Roger., De testament. canon., l. 1, disp. 2, c. 4, n. 7; Graff., Decis. aur., part. III, c. 26, n. 15.)

(163. An possit esse executor testamentarius sine superioris licentia, Capon., Controvers., for. 54, n. 29 et sequent., ubi etiam de Jesuitis, et rursus late discept. 32 fere per tot.; Oliv., De for. eccles., part. III, quæst. 35, n. 8 et seq.; Themud., decis. Ulyssippon. 62, n. 5, ubi quod Fratres Minores nec cum licentia superioris possunt esse executores testamentarii.)

(164. An possit esse arbiter, Sanchez, in Præcept. Decalog., lib. vi, cap. 13, n. 52 et seq., et n. 64, De fratribus Minoribus; Scopp., ad Gratian., decis. 64 per tot.)

(165. Et quid si electus fuerit ante religionis ingressum? Sanchez, ubi supra.)

(166. An possit esse tutor, Laurea, Alleg. fiscal. 86, n. 2, lib. II; Sanchez, in Præcept. Decal., lib. vi, c. 14, n. 21 et seq.)

(167. An possit munus tabellionis exercere, iidem auctores, ibidem.)

(168. An possit esse depositarius, Sanch., eodem loco, n. 17 et seq.)

(169. Quid recuperet, ubi exeat e religione, Capon., discept. 201, cap. 1, n. 4, Schettin., De pact. success., part. III, sect. 9, n. 59 et seq.; Rot., in Anconitan. donationis, 23 Julii 1773, cor. bon. mem. Perrall.)

(170. Et quid suppressa religione, Torr., De pact. futur. success., lib. II, c. 25, n. 95; Rot., in Anconit. seu Senogallien. successio- nis, 22 Mart. 1726, cor. bon. mem. Nunez.)

(171. Et quid si transeat ad religionem capacem, Capon., discept. 64 et 280; Stai- ban., Jur., resolut. 125 et 126, lib. II; Schettin., De pact. success., part. III, sect. 9, n. 64; Gobb., Consult., decisiv. 12 et 13; Rovit., decis. 10, ibique Altimar., in addit.)

(172. Et quid si promoveatur ad episcopatum, Marant., part. III, respons. 53; Capon., controvers. 22, n. 20, ubi de bonis donatis monasterio; de Marin., Resolut. quotid., c. 185, tom. II; Lucarin., De episcop. regular., part. III, c. 2; Argentr., ad Consuet. Britann., art. 510, gloss. 2, n. 5; Rovit., decis. 10 et 11, ibique Altimar., in addit.)

RESPONSIO AUCTORIS.

(173. De iis omnibus, quæ circa regulares in hisce Additionibus proponuntur, jam satis fuit traditum a me in suis propriis respective locis, nempe in verb. FILIUS, in verb. TESTIS, in verb. PROCURATOR, in verb. TESTAMENTUM, in verb. ARBITER, in verb. TUTOR, in verb. DEPOSITARIUS, in verb. CLERICUS, in verb. EPISCOPUS, in verb. NOVITIUS, in verb. REGULARES, in verb. MONIALES, in verb. TRANSLATIO; et sæpe incidenter alibi.)